

Hoofdstuk 6

De verwonding van het niet-zijn

*“Maar mijn volk heeft Mij vergeten,
aan goden van niets brengen zij offers.
Op hun eigen vertrouwde wegen zijn ze gestruikeld,
Ze volgden zijpaden, die ongebaand zijn.” (Jer.18,15)*

De verwonding van het niet-zijn komt veel meer voor dan we denken. Ze veroorzaakt bij wie eraan lijdt een sterke verwerping van de christelijke vrijheid en manifesteert zich in opstandigheid tegen God. Ze vervult die mens met een bittere wanhoop die hem dag en nacht verteert. De vraag die hij gewoonlijk aan de Schepper stelt is: “Waarom hebt ge me geschapen? Ik heb u niet gevraagd om te leven!”

Wanneer we deze kwetsuur bij een reitraitant ontdekken, raden we hem aan een van volgende teksten te overwegen: Jes.45,9-13, Jer 18,1-6, Joh.1, 1-18, Deut.30,15-20, Sir. 15,11-20. Het gebeurt dat de reitraitant de sterkte van deze teksten niet aankan en dat zijn opstandigheid opeens zelfs in volle kracht naar buiten komt, zelfs tot godslastering toe.

En toch is het merkwaardig dat deze mensen, die al hun hele leven lang, hun bitterheid hebben gevoed en in stand gehouden, toch geen zelfmoord plegen. Hun onderbewustzijn wordt verscheurd door het volgend dilemma: “Of ik leef, of ik sterf, ik blijf altijd onverbiddelijk in de handen van die wrede God.” Bijgevolg storten ze zich in een proces van zelfvernietiging, door verslaving aan sex, drugs, alcoholisme, gevaarlijke sporten enz.

Waarin bestaat deze verwonding? In een onverbiddelijke strijd om niet te moeten leven. Hun probleem is echter dat ze leven. Ze zijn zodanig verblind dat ze niet zien in welke vernietigende vicieuze cirkel ze zitten. Alleen de genade van de Heer en een doeltreffende begeleiding kunnen hen op weg helpen naar een bekering van het hart.

Er zijn vele oorzaken van dit soort verwonding. Zie hier een aantal mogelijkheden:

*per ongeluk ontvangen zijn, omdat de ouders er meer op uit waren hun driften te bevredigen, dan de mogelijkheid te overwegen op het ontstaan van nieuw leven.

*ontvangen zijn als gevolg van foutief gebruik van voorbehoedmiddelen.

*tweelingen of valse tweelingen: waarbij de andere helft van de tweeling uit de moederschoot verwijderd werd als gevolg van een miskraam of een abortus.

*pogingen ondergaan en overleefd hebben om geaborteerd te worden.

*ontvangen zijn buiten te baarmoeder.

*op een gewelddadige manier afgewezen zijn door een van beide ouders.

*toch geboren zijn, omdat de moeder een abortus weigerde, die ze wilden toepassen omdat haar eigen leven in gevaar was.

*iedereen die in de moederschoot angst gekend heeft, omdat de moeder zich bedreigd heeft gevoeld en het in paniek heeft uitgeschreeuwd: dan voelt het kind zich in een diep zwart gat vallen, omdat het dan afgesneden wordt van elk contact met de moeder, en het voelt dit aan als een gewelddadige verwerping.

*ontvangen zijn omdat de ouders u geprogrammeerd hadden als naamopvolger, als erfgenaam van een familiebezit, van een bepaald beroep enz.

*ontvangen en meerdere maanden in de moederschoot gedragen zijn, zonder dat de moeder zich

bewust was van haar zwangerschap. Het kind beschouwt deze onwetendheid als een onverschilligheid en wijst het leven af.

*ontvangen zijn als gevolg van een verkrachting.

*te vroeg geboren zijn, in de zevende of achtste maand.

In al deze gevallen kan alleen het gebed ons helpen ontdekken, dat het kind in de moederschoot de keuze heeft gemaakt om niet te bestaan en waarom hij als volwassene als een woesteling tekeer gaat tegen God, tegen zijn ouders, tegen zijn medemensen en tegen de hele wereld. Het is een existentiële kwetsuur, die een diepe ontologische eenzaamheid veroorzaakt, en een onverwoordbare angst voor vernietiging, waarvan hij de oorzaak niet kan achterhalen. Het is als een deklaag die de ziel, de geest en het lichaam gevangen houdt.

God gaat geleidelijk te werk om een einde te maken aan de opstandigheid van deze “gevallen engel”. Hij wil zijn schepsel brengen tot afhankelijkheid, tot vrede en tot voortdurende bekering, tot hij de laatste weerstand overwint en in staat is de vrijheid van de kinderen Gods van binnenuit te smaken.

Wij hebben ook opgemerkt dat allen die door de kwetsuur van het niet-zijn verwond zijn, op verschillende manieren reageren op al wat met esoterie en occultisme te maken heeft. Ofwel verzetten ze zich daar heftig tegen, soms zelfs ziekelijk, ofwel worden ze zelf mediums, specialisten in astrologie, waarzeggerij, tarotkaarten enz.

Maar eigenlijk handelen ze in beide gevallen op dezelfde manier: ze worden blindelings geleid door een onbewuste angst en door de duisternis die hen omhult en die hen uitput in hun strijd om dood te gaan. De ene is bang om geconfronteerd te worden met de waarheid, die naar hij meent vernietigend is en die veroorzaakt wordt door occulte krachten, die hij kost wat kost wil bestrijden. De andere wil een antwoord vinden op zijn existentiële twijfel door de duisternis te beheersen, zonder daarom te verlangen naar innerlijke vrede en geluk. Maar ze storten zich beiden in een afgrond, waarvoor een zware prijs moet betaald worden voor een heel klein beetje illusie.

We kunnen zeggen dat deze mensen zich verzet hebben tegen de scheppingsdaad, toen ze zich in Gods handen bevonden. Ze hebben gekozen voor het niet-zijn, voor de duisternis van het niet bestaan. Kan zulk een weigering werkelijk aanwezig zijn in het hart van een schepsel tegenover zijn Schepper? Ligt niet daar de allerdiepste verwonding van onze huidige wereld: dat de mens los van God wil bestaan?

God bestaat in een eeuwige Tegenwoordigheid, en dus bestaan ook wij sinds alle tijd en eeuwigheid in zijn gedachte. Dus geldt volgend vers van Jeremia ook voor ons: *“Voordat Ik u in de moederschoot vormde, koos Ik u uit. Voordat ge geboren werdt bestemde Ik u voor Mij, als profeet voor de volken heb Ik u aangewezen.”* (Jer.1,5) De mens met de verwonding van het niet-zijn, verzet zich hiertegen, maar in deze revolve is hij steeds weer de verliezer.

Deze mensen hebben steeds een intelligentie die boven het gemiddelde ligt en een uitermate sterke zelfbeheersing. Maar geen van deze beide vermogens zijn hen van nut om los te kunnen komen uit het helse mechanisme van het niet-zijn. Het probleem is dat ze leven, dat ze bestaan. Alleen Gods barmhartige Liefde kan hen tegenhouden op de duizelingwekkende helling waarop ze zich bevinden.

Sommigen onder hen komen uit een christelijk gezin, waardoor het proces van zelfvernietiging wordt afgeremd, maar dit kan hun innerlijke verlatenheid en ontologische eenzaamheid niet wegnemen, die hen blind maakt voor het mooiste wat hun leven hen biedt.

Eens dat de Heer de meeste hindernissen heeft weggenomen, gebeurt het niet zelden dat ze genezen van schizofrenie of van paranoia. Ze voelen zich zo gekweld en zo slecht in hun huid,

dat niets hen voldoening kan geven, ook al hebben ze succes in hun beroep, in het zakenleven of in de liefde. Ze zijn nergens veilig en lijken geen deel te hebben aan hun eigen leven.

Omdat ze nergens een plaats vinden en zich nergens thuis voelen, leiden ze meestal een geestelijk zwerversbestaan, dat hen doet reizen van hier naar ginder. Het gebeurt ook vaak dat ze blijk geven van een geweldig vruchtbare verbeelding, omdat ze dan naar hartelust kunnen ontsnappen aan de werkelijkheid. Of ze kleven een rationalisme aan dat hen afsluit voor de rijkdom van het leven en voor alle innerlijke vrijheid.

Agressie en autoritair optreden is hen niet vreemd. Deze mechanismen helpen hen immers om te overleven in een wereld waar elke andere mens een mogelijke vijand is die hun leven bedreigt. Als gevolg van hun wantrouwen zijn ze zeer gevoelig voor de geringste blijk van afwijzing, wat hen tot depressie brengt. In het bijzonder wanneer deze afwijzing uitgaat van mensen aan wie ze ziekelijk gehecht zijn. Het is dan alsof men hen hun reden tot leven afneemt.

Door hun diepgewortelde angst voor vernietiging, beelden ze zich in macht te bezitten over de dood, wat hen soms onverbiddelijk maakt voor hun medemensen.

Ik heb u niet gevraagd om te leven

Ik heb het voorrecht gehad om gedurende tien jaar een vrouw te begeleiden op vele retraites, iemand die leed aan de wonde van het niet-zijn. Daar is veel geduld en veel gebed voor nodig geweest en vooral de hulp van het Woord van God, waarop we samen konden ingaan, vooral op de ignatiaanse retraites. Zij van haar kant werkte mee door haar volhardingsgebed, door regelmatig de sacramenten te ontvangen en haar biechtvader te raadplegen.

Tijdens de retraite van 1991, heeft de Heer het moeilijkste en meest delicate aspect van dit soort verwonding bij haar aangeraakt om innerlijk te kunnen genezen, nl. het onderliggend mechanisme om zichzelf te vernietigen.

Onnodig te zeggen dat alle afweermechanismen die iemand onbewust opbouwt om te kunnen overleven in negatieve omstandigheden, tot verkeerde gedragingen leiden. Zo iemand kiest bijvoorbeeld voortdurend automatisch voor de dood en kan ook niet anders. Aldus komt hij op een hellend vlak terecht, wat hij nooit uit zichzelf kan ontdekken. Zo iemand reageert uiterst gevoelig op de minste blijk van “vervolgd” of “bedreigd” worden, en vlucht dan meteen in anarchistische redeneringen of in een sterk egocentrisme die hem afsluit voor elke toenadering of elke dialoog. Op die manier vernietigt hij zichzelf, omdat hij elke relatie en elke communicatie onmogelijk maakt. Luisteren we naar die vrouw haar getuigenis:

“Toen ik naar die retraite kwam, zat ik vol agressie tegen heel de wereld. Toen ik veertien jaar was, heeft mijn moeder me verteld dat ik geboren ben na een buitenbaarmoederlijke zwangerschap. Zij wist niet dat ze zwanger was, want haar menstruatie was gewoon doorgegaan al die tijd. In de vijfde maand van haar zwangerschap ging ze naar de kliniek om geopereerd te worden van een zogezegde tumor in haar buik. Toen merkte de dokter dat ze zwanger was in de eileider en hij stelde haar voor om een therapeutische abortus uit te voeren., om aldus haar eigen leven en misschien dat van mij te sparen.

Mijn ouders wilden een jongetje, want ze hadden al twee grote meisjes. Twee maanden later beslisten ze dus om de zwangerschap te onderbreken: aldus werd ik dus geboren op zeven maanden. Dankzij de goede zorgen heb ik het overleefd.

De retraite was al twee dagen bezig, en de begeleidster zei me dat ik ongetwijfeld sterk geleden moest hebben tijdens de zwangerschap. Daarom stelde ze me voor om het volledig gebed te doen over de moederschoot. Ik vond dat allemaal nogal vreemd en mysterieus, maar er was iets dat me

aanspoorde om te laten begaan en om mij over te geven. Na dat gebed vroeg ze me om psalm 139 te lezen. Ik deed dat, maar toen ik aan vers 13 kwam: *“Gij zijt het die mijn kern hebt gevormd, die mij weefde in de schoot van mijn moeder.”* kwam er binnen in mij iets zo sterk tot uitbarsting, dat ik niet kon verder lezen. De begeleidster drong erop aan om door te lezen. Ik deed het, maar een heftige woede en pijn maakten zich van mij meester. Aan het einde van de psalm was ik onbegaanlijk aan het snikken en schreeuwde ik het uit: *“Ik wil niet leven! Ik wil niet leven! Ik heb u niet gevraagd om te leven!”*

Tijdens mijn eerste ignatiaanse retraite was ik er al achter gekomen, dat ik een totaal verkeerd Godsbeeld had. Het was geen verstandelijk beeld maar ook niet het beeld dat de catechismus ons voorhoudt. Voor mij was God slecht, pervers, veel slechter nog dan Satan, en hij schepte behagen in ons lijden en onze dood: een sadistische God. Ik ben tegen hem tekeergegaan, ik heb zijn Naam gelasterd, ik heb er dikwijls aan gedacht om zelfmoord te plegen: dan zou ik het hem allemaal kunnen zeggen in de dood. Maar niets, zelfs geen zelfmoord zou mij ooit aan die wrede God kunnen doen ontsnappen. Nadat er toen over me gebeden is, heeft een priester ook nog een bevrijdingsgebed over me uitgesproken. Toen heb ik voor het eerst een vaderbeeld van God gekregen.

Tot mijn dertigste ben ik alcoholiste geweest. Nadien is er wel een lichte vorm van verslaving gebleven, die me niet alleen irriteerde, maar die me bovendien ook verhinderde om mijn dieperliggende kwalen van deze afhankelijkheid op het spoor te komen.

Eerder had Jezus me al eens getoond dat ik ontstaan ben uit een “dronken” zaadcel. Hij heeft me daarvan genezen en sindsdien heb ik nooit nog sterke drank gebruikt. Maar bier bleef een probleem. De Heer heeft me toen getoond dat ik me van die verslaving niet uit eigen kracht kon bevrijden, omdat ik al bier dronk aan de moederborst. Toen mijn moeder mij voedde, dronk ze inderdaad erg veel bier om goede melk te hebben. Mijn blijvende afhankelijkheid van bier, deed me twifelen aan mijn mogelijke genezing. Slechts nadat ik mijn moeder begon te vergeven voor het feit dat ze zoveel dronk tijdens de borstvoeding, heb ik de stap kunnen zetten om nooit geen druppel meer te drinken.

De Heer heeft me van mijn alcoholisme bevrijd in twee stappen, omdat er in mij ook twee verschillende oorzaken waren. Ik was ook een verstokte roker. Ik schaamde me als ik de enige was die rookte in een gezelschap. En ik had de indruk dat ook die verslaving mij belette om mijn eigen innerlijke geschiedenis te ontdekken.

Toen ik op een nacht aan het bidden was, heb ik plots de sterke aanwezigheid van O.L.Vrouw ervaren. Haar nabijheid omhulde me met een diepe tederheid en zachtheid. Ik vroeg haar:

-“Waar ben ik?”

En ik hoorde een vrouwenstem die zachtjes fluisterde:

-“In mijn schoot.”

-“Die van Maria?”

-“Ja”.

Dat is negen opeenvolgende nachten gebeurd. Ik begreep dat Maria aldus ook de twee maanden die ik in de moederschoot gemist had, compenseerde, en bovendien zuiverde ze me van de nicotine die ik daarin had opgenomen, want mijn moeder rookte erg veel. Na deze ontmoeting met Maria ben ik gestopt met roken, haast zonder het te merken. Het was alsof ik het gewoon vergat.

Op die ignatiaanse retraite was er sprake van de zwakke plekken. Ik begreep er niet veel van, het interesseerde me ook niet erg. Maar ik heb wel aan de Heer gevraagd om mij die zwakke plek te tonen, zoals er ons geleerd was. Alles verliep gewoon, tot ik me op een bepaald moment erg onbehaaglijk begon te voelen: een mengeling van angst, woede en het verlangen om mij af te

zonderen. Ik sloot me op in mijn kamer, kroop in bed en zette een cassette op die ik had meegebracht naar de retraite. Ik heb me toen meteen afgevraagd wanneer die malaise begonnen was en waarom. Ik herinnerde me de laatste uren voor ik vertrokken was, en kwam tot de ontdekking dat het begonnen was, toen een vriendin van wie ik erg veel hield iemand anders heel affectief had omhelsd. Ik had daarop gereageerd door me hooghartig en agressief op te stellen tegenover beiden. Ik probeerde een verband te zien met wat er was gezegd over onze zwakke plek. Ik begon ervoor te bidden en toen voelde ik plots mijn diepe eenzaamheid: eeuwig, oneindig, volkomen... Het ging er niet om dat ik iemand miste, maar dat ik *alles* miste. Ik werd die eenzaamheid gewaar in hart en nieren, in al de poriën van mijn huid, in heel mijn wezen: een diepe ontologische eenzaamheid. Niets, er was niets, alleen ik. Ik heb toen aan de Heer gevraagd om ze, als dat inderdaad mijn zwakke plek was, helemaal te tonen.

Ik heb mezelf dan teruggezien in de moederschoot: ik was niet in de baarmoeder, maar had me in de linker eileider genesteld, in de kromming vóór de baarmoeder. Ik was helemaal alleen, diep in elkaar gedoken bij gebrek aan ruimte, en als ik een beweging maakte, had ik het gevoel dat er een zwaar gewicht aan me hing, dat onbeweeglijk aan me vastzat.

Toen begreep ik hoe ik aan die ontologische eenzaamheid gekomen was: de eerste vijf maanden van mijn leven, wisten mijn ouders niets van mijn bestaan: ze hebben me dus geen identiteit gegeven en me niet in contact gebracht met de wereld. Er was dus niets of niemand, alleen ik, ik zweefde in het niets, onbestaande in het niet-bestaan. Toen heb ik een mooie melodie gehoord die me vergezelde, ze werd een beetje als mijn navelstreng die me in contact bracht met de werkelijkheid. Ook Maria was er om mij de weg te tonen, maar ik wilde niet bewegen.

De Heer toonde me dat mijn zwakke plek die diepe eenzaamheid is die in al mijn levenscellen staat gegrift. En ik herkende ook die melodie die ik in huis hoorde in de moederschoot: een kwartet voor klarinet van Mozart (Ik heb het pas terug gehoord toen ik vijftien was). Ik merkte toen dat ik ze uit mijn hoofd kende. Die muziek heeft voorkomen dat ik autistisch ben geworden, omdat ik zozeer op mezelf aangewezen was in het allereerste begin van mijn bestaan.

Vanaf dat ogenblik heb ik eindelijk gevoelens en vriendschap kunnen delen, al mijn jaloezie is verdwenen evenals alle vreemde gedragingen, zoals me opsluiten in mijn kamer om in bed te vluchten, om naar muziek te gaan luisteren iedere keer als de affectieve onzekerheid de zwakke plek van mijn eenzaamheid raakte.

In de eerstvolgende ignatiaanse retraite heb ik begrepen dat de Heer altijd een leidraad geeft om ons te helpen ons leven te ordenen. En toen iemand me vroeg waar ik woonde, moest ik wel toegeven dat ik een zwerver was. Want ik had wel een huis, en materiële goederen, en ouders en broers en vrienden, maar in vele landen en in verschillende delen van al die landen. De begeleidster vroeg me: "om wat te doen?" Ik zei dat ik dat interessant vond als universitaire, dat ik de mens wilde leren kennen, zijn temperament, zijn drijfveren, zijn tradities en zijn cultuur. Het antwoord maakte geen indruk op de begeleidster en ze zei: "Ga aan de Heer vragen om u duidelijk te maken waarom ge geen vaste verblijfplaats hebt, waarom ge u nergens kunt vestigen" Ik heb lang moeten bidden om erachter te komen wat ik in al die landen zocht: niet de cultuur en nog w minder al de typische eigenaardigheden. Ik was op zoek naar de baarmoeder, die ik zozeer gemist had toen ik in wording was. En dat allemaal omdat ik verwekt ben buiten de baarmoeder, omdat niemand wist dat ik bestond die eerste vijf maanden, en omdat ze me de volgende twee maanden verwacht hebben als jongen. Ik trok van het ene land naar het andere op zoek naar een baarmoeder die mij mijn vaste verblijfplaats en ware identiteit zou geven.

De Heer heeft me geleidelijk aan genezen.: ik woon nu al een tijdje in hetzelfde land, ik voel me goed in mijn huid, als mens, maar ook als vrouw, en ik ben blij dat ik leef.

Langs het volhardingsgebed heeft Jezus de genezing nog onverwacht verdiept. Hij toonde dat ik als derde meisje een soort spelbreker was: mijn ouders en mijn twee oudere zussen hadden met hun vier de hiërarchie van het gezin al duidelijk afgebakend. Ik kon dan wel mijn best doen om mijn plaatsje te bemachtigen in die hechte groep, het is me niet gelukt.

Na mij is er nog een broertje geboren dat met open armen werd ontvangen, en later kwamen er nog enkele neefjes en een nichtje bij, ik kwam aldus op de negende plaats. Ik heb er altijd enorm onder geleden niet tot de familie te kunnen behoren. Ik heb er de Heer onder tranen om gebeden en gesmeekt.

Ik ben blijven bidden en ook blijven vergeving schenken en genezing vragen, en toen nam Jezus me mee naar de dag van mijn geboorte en mijn doopsel. Niemand was blij toen ik geboren werd. De familie van mijn ouders verwierpen me omdat ze arm waren en ik er nog bij kwam. Niemand wilde peter of meter zijn. Toen mijn ouders in de kerk kwamen om me te laten dopen, vroeg mijn moeder aan een echtpaar dat daar toevallig aanwezig was, of zij wilden fungeren als peter en meter. Ik heb die mensen nooit gezien of gekend.

Tijdens de ignatiaanse retraite van 1991 heeft de Heer me ook nog getoond dat ik geen band met iemand of met iets kon aangaan., ik wist niet eens hoe je een band hebt met je eigen familie. Ik wist niet hoe het was om dochter te zijn, of zus, of tante, of nicht. Kortom, ik had geen familie.

Toen ik vroeg aan de Heer om me te tonen welk beeld ik van hem had, heb ik duidelijk gezien dat hij voor mij een “God-baarmoeder” was. Daarom ben ik na mijn bekering niet in staat geweest om me aan wie dan ook te binden. Ik was een soort geestelijke foetus en God was de baarmoeder. Toen ik de gelegenheid kreeg om me te binden, ben ik bang geworden, ik raakte zelfs in paniek. Het was geen angst als voor de duisternis of voor een ongeval, het was een diepe angst, die in al mijn levenscellen is gegrift, die je kan vergelijken met wanneer het paard waarop je rijdt plots op hol slaat en volledig aan je controle ontsnapt. Het deed me pijn: opnieuw een zwakke plek die de Heer me toonde.

Waar zou ik dan veilig zijn, hoe zou ik ooit het hoofd kunnen bieden aan al die moeilijkheden? Ik had alleen een schijnzekerheid in mij, een grote hoogmoed en een onbeschrijflijke agressie. Allemaal afweermechanismen als een soort lijfwachten, die ervoor zorgden dat er niet aan mijn zwakke plekken werd geraakt.

Omdat ik regelmatig het sacrament van de verzoening ontving, heb ik stilaan ingezien dat ik een vernietigingsmechanisme had opgebouwd, als gevolg van de verschillende levensbedreigende ervaringen die ik al doorgemaakt had. Maar ik had ook een drang tot zelfvernietiging opgebouwd. Alsof ik voortdurend onbewust tot mezelf zei: “Als ze me komen doden, zal ik al dood zijn.” Ik heb dit mechanisme van zelfdestructie geconcretiseerd door bijvoorbeeld brandende sigarettenpeuken uit te drukken op mijn lichaam, ik heb twee zelfmoordpogingen ondernomen en een hele reeks lichamelijke en geestelijke goocheltoeren en affectieve of spirituele stuntjes uitgehaald. Ik heb ook een tandziekte ontwikkeld.

Dit vernietigingsmechanisme was al begonnen in de moederschoot, toen de dokter mijn ouders adviseerde om een abortus uit te voeren om medische redenen. Toen ik zes maanden was hebben ze me vergiftigd, ik ben zes maanden in coma geweest. Later was het de geboorte van mijn broertje die elke band met mijn moeder vernietigde. Aan hem gaf ze al haar genegenheid en liefde, want hij was de enige jongen na drie meisjes. Toen ik vier jaar was, werd ik misbruikt, aldus werd ook mijn seksualiteit vernietigd, maar de wellust was ontwaakt. Omdat mijn identiteitsbesef voortdurend werd geschokt, vroeg ik eens aan mijn ouders wie eigenlijk mijn echte ouders waren. Ze zeiden me dat ik het kind was van een kikker en een pad, zodat de vage hoop dat ik hun kind was helemàal tot niets herleid werd.

Toen ik zes jaar was, begon ik stiekem mijn boterhammen buiten op straat op te eten, zodat ook

het vaag familiegevoel dat mij restte, volledig werd vernietigd.

Op een dag ontkleedde een vrouw die hielp in het huishouden zich voor me en dreigde me te doden als ik er iets zou van zeggen. Een andere keer gooide ze me in een diepe rivier en ik heb me kunnen redden' door me aan de takken van een overhangende boom vast te grijpen. Aldus is het vernietigingsmechanisme voor mij een tweede natuur geworden.

Ik heb me moeten beschermen tegen deze afgrijselijke doodsangst, omdat ik op alle mogelijke terreinen bedreigd werd. Daarom heb ik onbewust zo'n sterke agressie en hoogmoed in me ontwikkeld: ze werden mijn bondgenoten tegen de vijand.

Ik heb de Heer om vergeving gevraagd, want als hij me zou helpen, zou ik onkwetsbaar worden. Hij zou mijn toevlucht en beschermer zijn en aldus zouden mijn afweermechanismen en mijn bondgenoten overbodig worden.

Die vrees om vernietigd te worden heeft me ertoe gebracht toch een zekere vaste vorm in mijn leven te vinden. Ik ben verstoten geweest uit de moederschoot, uit het gezin, ik ben weggestuurd van enkele scholen, van de universiteit, van meerdere bedrijven waar ik had gewerkt en nu had ik me vastgeklampt aan de Heer. Ik heb op hem de hechting overgebracht van de foetus in de baarmoeder, en ook de fusie met mijn moeder. Zij had uiteindelijk mijn leven toch gered, en ze was de enige die mij ooit echt nabij is geweest.

Ik zou kunnen zeggen dat, omdat mijn bestaan pas is opgemerkt in de vijfde maand en dat ik nadien maar twee maanden in de moederschoot gevormd werd, ik echt een ongeluk was in de familie, een indringster die altijd haar biezen moest pakken. Daarom heb ik altijd het gevoel gehad van er te veel te zijn, van overal te storen. Ik was het zelf die overal de gelegenheden schiep om mezelf uit de voeten te maken, vóór dat ze me wegstuurden of kapot maakten.

Jezus heeft me de breedte, de lengte, de hoogte en de diepte van zijn liefde leren kennen en ik heb ervaren hoezeer zijn nabijheid onmisbaar is geworden: hij is mijn steun, mijn toevlucht en bescherming.

Ook het feit dat mijn ouders me als jongen hadden gewild, heeft mijn leven sterk beïnvloed. Het heeft gelukkig slechts twee maanden geduurd. Ze hebben me bovendien ook als jongen opgevoed. Ik was hun vertrouwenspersoon, ik was de scheidsrechter als ze ruzie hadden, terwijl mijn twee zussen huilden als kleine meisjes.

Als ik zeven was, leerde ik schaken, en op mijn tiende las ik filosofie. Ik heb een logische, erg rationele en typisch mannelijke manier van denken ontwikkeld, waarin elke emotie ontbreekt. Ik vreesde dat mijn vader mij als meisje zou zien, opgemaakt en kunstig gecoiffeerd, of dat hij me hand in hand met een man zou zien. Daarom liet ik al mijn minnaars doorgaan voor vrienden van de universiteit of van het werk.

De Heer begon me geleidelijk aan te veranderen. Om van mij een echte vrouw te maken, bediende hij zich van het Hooglied, de profeet Hosea, van Maria Magdalena en van O.L.Vrouw. Hij ontwikkelde in mij typisch vrouwelijke fijngevoeligheden en gedragingen. Tegenwoordig draag ik graag een bloem in mijn haar, uit dankbaarheid en vreugde omdat ik een vrouw ben."

Tot hier dit aangrijpend getuigenis.

Zodra de Heer de affectieve spanning, die met een dergelijk vernietigingsmechanisme samengaat, ontladen heeft, moet die retraitant nog goed gevolgd worden, ook na de retraite. Hij moet bijvoorbeeld verder geholpen worden om de genezing van het geheugen te doorleven, wat behoorlijk verwarrend is, en dat is te begrijpen. Die persoon in kwestie leeft immers al dertig of veertig jaar dankzij een onderliggend mechanisme, dat hij heeft opgebouwd in de moederschoot en dat hij heel zijn verder leven verder heeft ontwikkeld. Je zou dus best samen met hem alle momenten uit het verleden onderzoeken, waarin hij zich vernietigd heeft gevoeld of waarin hij

zichzelf wilde vernietigen.

Gewoonlijk is de seksualiteit het meest gekwetst, zowel bij mannen als bij vrouwen. Ofwel werd ze buitensporig en onbeperkt uitgeleefd, om aldus toch iets te ervaren van de geneugten van het leven, ofwel werd ze ervaren in onmacht, impotentie, frigiditeit of alleszins een ziekelijke ongevoeligheid.

We zouden kunnen zeggen dat die genezing van het geheugen een ultieme fase is, een periode van heropstanding die het lichamelijk gedrag beïnvloedt, door orde te brengen in het geestesleven. Precies dat is moeilijk voor iemand die bijvoorbeeld lijdt aan frigiditeit, want ze wordt dan opeens een vitaliteit gewaar in een deel van zichzelf, dat ze daarvoor nooit gekend heeft. Zij weet dus ook niet hoe ermee om te gaan of het te beheersen. Dat kan paniek veroorzaken, en daarom is het mogelijk dat ze een aantal zaken gaat dramatiseren die door andere mensen als heel normaal ervaren worden.

In de innerlijke genezing, moeten zowel de man als de vrouw, de eerste zijn mannelijkheid en de tweede haar vrouwelijkheid aanvaarden, en dit in de volheid die God zelf heeft gewild.

Hij zet ons weer overeind en maakt dat wij al onze infantiele gedragingen laten varen, alle afweermechanismen, alle verwondingen die ons verhinderen om volwassen en verantwoordelijke christenen te zijn, in een wereld die hunkert naar mannen en vrouwen die stevig op de grond staan, die een waarachtige steun kunnen bieden, een veilige ankerplaats voor een jeugdige generatie die opgroeit in onzekerheid en afwezigheid van normen.

Levensmoe

Volgend getuigenis kon er pas komen na verscheidene retraites. God moet immers eerst de hindernissen en gedragingen genezen, die de retraitant beletten om zijn weigering om te leven ten volle onder ogen te zien, vooraleer hij de verwonding van het niet-zijn kan aanraken.

“Ik ben naar een ignatiaanse retraite gegaan, omdat ik hoopte daar te kunnen loskomen van de situatie waarin ik al jaren leefde, die ik levensmoeheid zal noemen. Ik zat vol woede na alle pijnlijke herinneringen uit het verleden die ik had doorgemaakt.

Bovendien zat ik ook vol bitterheid, niet alleen door mijn verleden, maar ook door al de moeilijkheden in mijn persoonlijk en beroepsleven van dat ogenblik. Ik voelde dat een diepe revolte en opstandigheid in mij een uitweg zocht, maar het bleef bij een vaag gevoel.

Ik wilde niet leven, ook al was ik verschrikkelijk aan het leven gehecht. Die gehechtheid uitte zich door een onverzadigbare honger naar materiële welstand en ook naar geestelijke bevredigingen. Als sommige van die verlangens in vervulling gingen, had ik er echter geen plezier meer in, en dan droomde ik al van andere onmogelijke zaken.

Ik ben er mij op die retraite eens te meer van bewust geworden. Op dat ogenblik besliste ik om rond het Woord van God te gaan bidden op een heel idyllische plaats. Er was een klein houten bruggetje in de buurt over een riviertje dat vol rotsblokken lag. Langs de oevers stonden vele bomen die hun dicht groen gebladerte naar beneden lieten hangen en weldadig door het heldere water lieten spoelen.

Ik denk dat de Heer zelf mij naar die plaats geleid heeft, want de schoonheid en de vrede die ervan uitgingen, ontwapenden mijn opstandigheid naar God toe.

Toen ik op dat bruggetje zat, heb ik een tekst gekozen die ik altijd al erg mooi gevonden heb, maar die altijd mysterieus voor mij gebleven is, de proloog van het Evangelie van Johannes: “*In hem was leven, en het leven was het licht der mensen, en het licht scheen in de duisternis.*” (Joh. 1,4-5)

Ik begon te mediteren over deze verzen, tot ik op een bepaald ogenblik diep in mijn hart het woord “Niets” hoorde.

Ik begreep, al was het maar vagelijk, wat dat woord voor mij betekende: de Heer had de vinger op de zere wonde gelegd: mijn weigering om uit de leegte, uit het niet-zijn tevoorschijn te komen.

Opeens was ik helemaal gespannen, ik dacht dat ik uit elkaar ging spatten. Ik voelde dat ik niet alleen moest blijven en ben dan teruggegaan naar het huis waar de retraite bezig was, en ik wierp me in de armen van een retraitante. Dan ben ik in de rust van de Geest gevallen. Toen is me heel de omvang van mijn weigering om te leven duidelijk geworden: ik vond dat God niet het recht had om mij uit het niets te trekken. Ik wilde niet leven. Maar zelfmoord zou niets helpen, het zou mijn situatie tegenover God niet oplossen, want ik zou hem ook in de dood niet kunnen ontlopen.

God had beslist dat ik zou leven, hij had me uit het niets getrokken, en precies daarin bestond mijn opstandigheid: Gods vrijheid. Hij had mij geschapen zonder mijn toestemming te vragen, hij had beslist in mijn plaats.

En nu was ik gedwongen om te leven, en ik zou in de hel komen voor de eeuwigheid, en ik zou eeuwig blijven voortleven in grote pijn. Ik wou dat ik nooit verwekt was, dat ik nooit bestaan had.

Een paar dagen later ontdekte ik de wortel van deze verwonding van het niet-zijn, in de loop van een gesprek met de begeleiders, op een moment dat ik er mij het minst aan verwachtte. Ik had hen verteld dat mijn moeder een tweeling verwachtte, maar dat de andere gestorven was in de moederschoot. Ik ben na 10 maanden zwangerschap geboren in plaats van na 9 maanden, en ik woog 5 kilo, een erg hoog gewicht voor een eerste kind.

Toen de gynaecoloog die grote baby zag, zei hij vrolijk: “Als zij zo groot en zwaar is, dan heeft ze de andere zeker opgegeten.” En dat heb ik heel mijn leven lachend moeten horen.

Het verband tussen de verwonding van het niet-zijn en deze gebeurtenis is me duidelijk geworden in de rust van de Geest. Ik was mijn bestaan niet alleen begonnen vlak naast de dood, in een intieme relatie met het dode wezentje waarmee ik zo nauw verbonden was, maar ik voelde me ook schuldig voor haar dood. Als reactie heb ik dus een keuze gemaakt voor de dood. Ik zei tegen mezelf: “Waarom, maar waarom heeft God mij toch uit het niets gehaald voor zo’n ellendig leven!?!... De andere had kunnen blijven leven, en ik had beter niet verwekt geweest, als ik toch zoveel moet lijden... God had het recht niet!...”

Na deze openbaring, viel ik in een diep zwart gat. Er zijn geen afmetingen en geen afstanden om die duisternis te beschrijven, maar ik wist dat ze bestonden, oneindig en onbeperkt. Nooit in mijn leven, nog daarvoor noch erna, heb ik de oneindigheid zo sterk ervaren. Maar opeens dook er in die duisternis een heel klein lichtje op dat snel groter werd, een helder wit, etherisch licht. Het nam een menselijke vorm aan en de duisternis loste op. Het was Christus, omhuld met licht zoals met een mantel. In zijn linkerhand hield hij een kelk. Hij keek me heel zacht en teder aan, maar doordringend, en met zijn rechterhand bood hij me een hostie aan. Er kwam een priester naderbij en hij gaf me de absolutie, en toen kwam ik bij uit de rust van de Geest.

In de daaropvolgende maanden heeft de Heer mijn genezing verder gezet doorheen de sacramenten, het vergeven aan mezelf en aan allen die mij ooit pijn gedaan hebben. Pas dan heb ik de moeilijke weg kunnen vinden naar de aanvaarding van mezelf en naar mijn afhankelijkheid van God.

Ik ben tot de ontdekking gekomen dat ieder mens eerst kind van God is en dan pas van zijn ouders. Er is veel tot heelheid gekomen in mijn leven, in langere of kortere tijd, al naargelang de graad waarin het afgetakeld was. Een tijdje later kon ik heel spontaan met heel mijn hart hardop

zeggen tegen mensen die opstandig zijn in het leven: ‘Het leven is de moeite waard. Maar met de Heer natuurlijk!’”

Na deze tweede getuigenis over de verwonding van het niet-zijn, kunnen we nog een belangrijk kenmerk daarvan geven: de levendige en vruchtbare verbeelding. Deze laatste vrouw durfde zich niet onbepaald te buiten gaan in alcoholisme, in verslaving aan drugs of sigaretten of aan seksuele uitpattingen, omdat ze thuis een goede morele opvoeding had gehad. Ook omdat ze uit zichzelf nogal schuchter is en zich opsluit in zichzelf uit schrik voor mogelijke vijanden. Maar deze mensen ontwikkelen in tegenstelling met de anderen een ongebreidelde fantasie, die vaak de oorzaak is van al hun leed. En telkens als hun dromen in het echte leven niet kunnen worden waargemaakt, lijden ze verbitterd onder de ontgoocheling. Ondanks hun meestal hoge intelligentie, beseffen ze niet dat ze onbewust een mechanisme hebben opgebouwd om te ontsnappen aan de realiteit.

Het moeilijkste in de begeleiding zal zijn om ze met twee voeten op de grond te brengen, om hen te helpen voor eens en altijd los te komen van hun dromen, waarin het leven gebeurt als door een roze bril.

Omdat ze samen met een ander werden verwekt, die om een of andere reden uit de moederschoot verwijderd is, ervaren zij een ontologische eenzaamheid, die niemand kan vullen. Soms gaan ze zelfs zo ver dat ze onbewust op zoek zijn naar de ander op kerkhoven, ofwel door ziek te worden, omdat ze als geen ander weten hoe sterfelijk ze zijn.

Het is dus niet verwonderlijk dat ze vaak vluchten in ziekte, omdat ze altijd in zekere zin op zoek zijn naar die ander. Het is voor hen bovendien een manier om hun geweten te sussen. Zij willen zich immers niet voortdurend schuldig blijven voelen voor de dood van die ander.

Omdat ze zo uitermate gevoelig zijn is het niet gemakkelijk om hen te begeleiden. Je moet voortdurend opnieuw hun vertrouwen winnen, opdat ze niet gaan vluchten in een ziekte of zich opsluiten in een koppig stilzwijgen, die het werk van de Heer aanzienlijk vertragen.

Door de dood van hun wederhelft hebben zij heel de ruimte in de moederschoot kunnen innemen. Het sterven van de ander heeft hen echter zodanig gemarkeerd, dat ze de indruk hebben, geboren te zijn met een macht over de dood van wie ze ervaren als hun vijanden, maar ook dat ze een nefaste invloed hebben op het leven van wie ze liefhebben. Als er iemand in hun omgeving overlijdt, in omstandigheden die niets met hen te maken hebben, worden ze nog versterkt in dat gevoel van macht over leven en dood.